

Handledning för PCQ – ett verktyg för att utvärdera vårdklimat

Vad är PCQ?

PCQ står för *Person-centred Climate Questionnaire* och är tre instrument som kan användas för att skatta vårdklimatet på särskilda boenden. Dessa instrument består av tre frågeformulär med 14–17 liknande frågor som vänder sig till personal, boende eller närstående. Instrumenten är ursprungligen framtagna för forskningsändamål men de kan även användas till förbättringsarbete och verksamhetsuppföljning på särskilda boenden. Hemtjänst och andra verksamheter kan också använda sig av frågeformulären.

Vad skattar PCQ?

PCQ skattar vårdklimatet på särskilt boende, i vilken grad det upplevs som gästfritt, säkert och tryggt utifrån boendes, personals- och anhörigas perspektiv.

Varför använda PCQ?

Vid en utbildningsinsats eller ett förbättringsarbete kan medarbetare, närstående och boende (om möjligt) anonymt besvara frågeformulären **före** respektive **efter** en satsning. Därefter kan en utvärdering göras för att se om utbildningen eller förbättringsarbetet gett resultat avseende personcentrerat vårdklimat.

Att använda och besvara dessa frågeformulär kan ge en heltäckande bild av hur personal, boende eller närstående upplever vårdklimatet vid ett särskilt boende. Har personal samma upplevelse av vårdklimatet som anhöriga och boende?

Underlättar utvärderingen

Svenskt Demenscentrum (SDC) har tagit fram Exceldokument för utvärdering av formulären PCQ. Tanken är att underlätta för verksamheter att utvärdera och jämföra svaren över tid avseende vårdklimat.

Efter att svaren har förts in i Exceldokumentet presenteras resultaten per automatik i antal procent och visuellt som stapeldiagram för varje frågeställning. Det ger då en överblick som kan visa på styrkor samt eventuella svagheter för verksamheten att arbeta vidare med.

Så arbetar du med PCQ

- Skriv ut frågeformulären PCQ. Dela ut dessa till dina medarbetare och/eller anhöriga som var och en svarar på frågorna anonymt. Om möjligt även till personer med demenssjukdom
- Skriv ut och sammanställ svaren i *Underlag för registrering i Excel: "Underlag-Sammanställning PCQ"*. Gör detta genom att dra ett streck (en pinne) för varje svar.
- Fyll sedan i Exceldokumentet *Sammanställning PCQ* med enhetsnamn, avdelning samt summan av antalet svar i kolumnen **före** eller **efter**
- Ett resultat presenteras nu automatiskt, i procent, under fliken sammanfattningen och som stapeldiagram (procent) under flikarna för respektive fråga

- Kopiera och klistra gärna in resultaten för varje fråga i en powerpointpresentation och visa detta för dina kollegor som fyllt i formulären. Det kan också vara av intresse för anhöriga, chefer och Socialnämnden att ta del av resultatet

Se exempel på sidorna 3 - 5

PCQ som förbättringsarbete

Denna handledning beskriver hur frågeformulären PCQ kan användas i ett förbättringsarbete. För att använda instrumenten i forskningssammanhang, kontakta David Edvardsson, professor vid La Trobe University i Melbourne, Australien. D.Edvardsson@latrobe.edu.au

Lycka till!

Referenser

Edvardsson, D., Sandman, P.O. & Rasmussen, B. (2008). Swedish language Person-centred Climate Questionnaire - patient version: construction and psychometric evaluation. *J Adv Nurs*.63(3), 302-309. doi:10.1111/j.1365-2648.2008.04709.x

Edvardsson, D., Sandman P.O. & Rasmussen, B. (2009). Construction and psychometric evaluation of the Swedish language Person-centred Climate Questionnaire - staff version. *J Nurs Manag.* 17(7), 790-795. doi:10.1111/j.1365-2834.2009.01005.x

Lindahl, J., Elmqvist, C., Thulesius, H. & Edvardsson D. (2015). Psychometric evaluation of the Swedish language Person-centred Climate Questionnaire-family version. *Scand J Caring Sci*.29(4), 859-864. doi:10.1111/scs.12198

Exempel för användande av underlagen för PCQ. Exempelen kommer från underlag för personalskattning

Före

Underlag för registrering i Excel: "Sammanställning • PCQ – personal"

Svenskt Demenscentrum

Fråga 1. En plats där man känner sig välkommen.

Svarsalternativ	Antal svar (streck)	Totalt (summa)
Nej, tar helt avstånd		
Nej, tar nästan helt avstånd		
Nej, tar delvis avstånd		7
Ja, delvis enig		12
Ja, i stort sett enig		27
Ja, helt enig		4
Svar saknas		

Fråga 2. En plats där man känner sig sedd som person.

Svarsalternativ	Antal svar (streck)	Totalt (summa)
Nej, tar helt avstånd		3
Nej, tar nästan helt avstånd		11
Nej, tar delvis avstånd		18
Ja, delvis enig		7
Ja, i stort sett enig		11
Ja, helt enig		
Svar saknas		

Efter

Underlag för registrering i Excel: "Sammanställning • PCQ – personal"

Svenskt Demenscentrum

Fråga 1. En plats där man känner sig välkommen.

Svarsalternativ	Antal svar (streck)	Totalt (summa)
Nej, tar helt avstånd		
Nej, tar nästan helt avstånd		
Nej, tar delvis avstånd		3
Ja, delvis enig		9
Ja, i stort sett enig		29
Ja, helt enig		9
Svar saknas		

Fråga 2. En plats där man känner sig sedd som person.

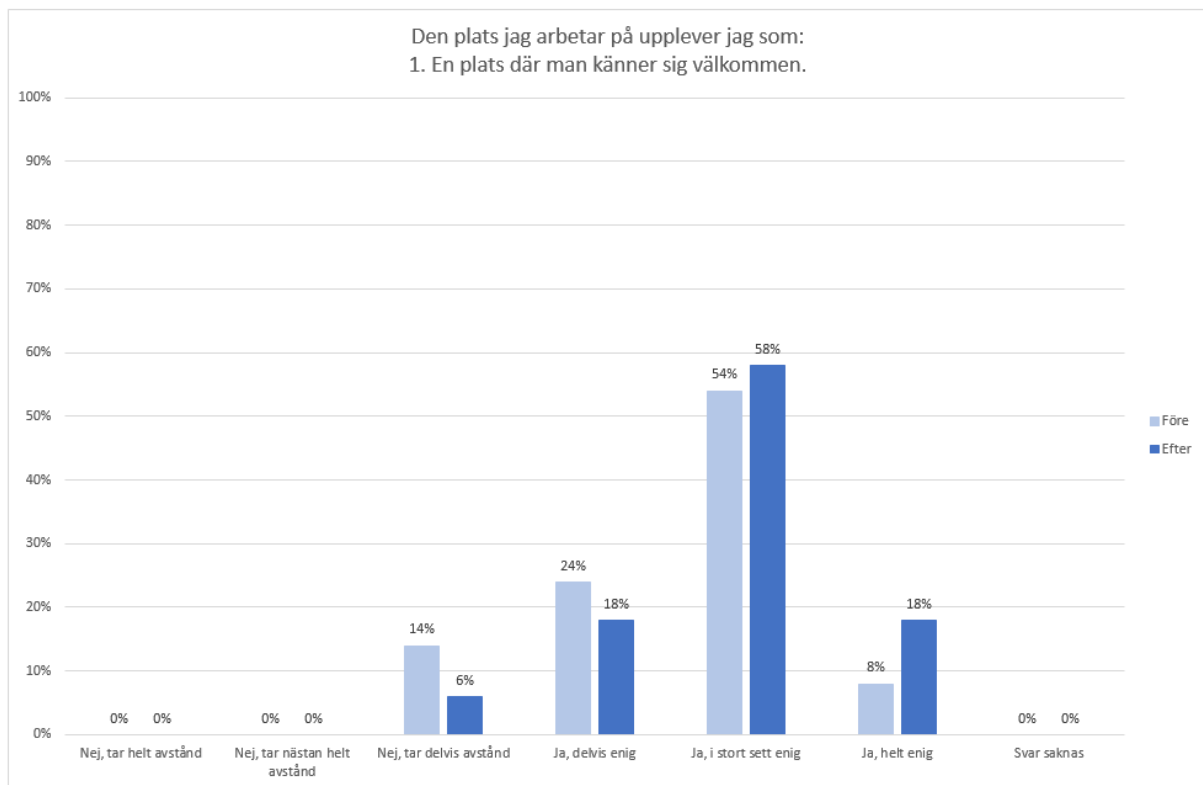
Svarsalternativ	Antal svar (streck)	Totalt (summa)
Nej, tar helt avstånd		
Nej, tar nästan helt avstånd		
Nej, tar delvis avstånd		6
Ja, delvis enig		11
Ja, i stort sett enig		27
Ja, helt enig		6
Svar saknas		

Inmatning i Excel

1. En plats där man känner sig välkommen.			
Svar	Antal		
	Före	Efter	
Nej, tar helt avstånd	0	0	
Nej, tar nästan helt avstånd	0	0	
Nej, tar delvis avstånd	7	3	
Ja, delvis enig	12	9	
Ja, i stort sett enig	27	29	
Ja, helt enig	4	9	
Svar saknas	0	0	
Totalt	50	50	

Exempel, stapeldiagram för fråga 1

Inmatning i Excel

2. En plats där man känner sig sedd som person.			
Svar	Antal		
	Före	Efter	
Nej, tar helt avstånd	3	0	
Nej, tar nästan helt avstånd	11	0	
Nej, tar delvis avstånd	18	6	
Ja, delvis enig	7	11	
Ja, i stort sett enig	11	27	
Ja, helt enig	0	6	
Svar saknas	0	0	
Totalt	50	50	

Exempel, stapeldiagram för fråga 2

